

نکات کلیدی و مجموعه سوالات

مطالعات فرهنگی و مدیریت امور فرهنگی (جلد دوم)

(فراغت و فرهنگ)

تالیف:

جمیل ویشلقی

سرشناسه	: ویشلفی، جمیل
عنوان و نام پدیدآور	: نکات کلیدی و مجموعه سؤالات مطالعات فرهنگی و مدیریت امور فرهنگی / جمیل ویشلفی
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص.
شابک	: ۷-۱۶-۵۹۹۹-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: ج ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۰) (فیبا)
یادداشت	: کتابنامه
مندرجات	: ج ۱. جامعه‌شناسی فرهنگی - ج ۲ فراغت و فرهنگ
موضوع	: دانشگاه‌ها و مدارس عالی - ایران - آزمون‌ها
موضوع	: فرهنگ - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: فرهنگ - راهنمای آموزشی (عالی)
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۹ ۱۴۸ ۲۳۵۳/۹۵ LB
رده‌بندی دیویی	: ۳۷۸/۱۶۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۲۳۴۶۴

جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، همکف، پ ۳۳۳، فروشگاه جامعه‌شناسان، تلفن: ۶۶۰۰۰۵۱

WWW.JAMFESHENASAN.COM/ Email: Sociologists15@gmail.com

نکات کلیدی و مجموعه سؤالات مطالعات فرهنگی و مدیریت امور فرهنگی
(فراغت و فرهنگ)

تألیف: جمیل ویشلفی

چاپ اول ۱۳۹۰ تهران	تعداد: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۶۰۰۰ تومان	لیتوگرافی: رویداد
	رویداد چاپ: نماد
شابک: ۷-۱۶-۵۹۹۹-۶۰۰-۹۷۸	ISBN: 978-600-5999-16-7
همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.	Printed in Iran

فهرست

- سئوالات تستی اوقات فراغت ۱۱
- چشم‌اندازهایی در مورد آینده اوقات فراغت ۶۳
- سئوالات تستی ۶۴
- اوقات فراغت رهبران جهان (شخصیت‌های سیاسی) ۶۶
- تدارک فرصت‌های اوقات فراغت از دیدگاه تاریخی ۶۷
- قسم‌شناسی فعالیت‌های اوقات فراغت ۶۹
- اوقات فراغت به عنوان وقت بازمانده و کاربردها ۷۰
- اوقات فراغت به عنوان فعالیت و کاربردها ۷۱
- اوقات فراغت به عنوان فعالیت ۷۲
- اوقات فراغت به عنوان آزادی عمل و کاربردها ۷۳
- جدول فضاهای ویژه اوقات فراغت ۷۴
- سئوالات تستی ۷۵
- تعاریف مختلف از اوقات فراغت ۸۴
- ویژگی‌های بازی‌های سستی عامه‌پسند و بازی‌ها و ورزش‌های جدید ۸۵
- سئوالات تستی ۸۵
- فراغت فعال و منفعل - رخداد بازی ۹۴
- راهنمای انتخاب فعالیت‌های انتخاب فردی ۹۵
- سئوالات تستی ۹۵
- نمودار مفهومی ورزش (بازی، گیم، ورزش) ۱۱۱

- ورزش Sport ۱۱۱
- سئوالات تستی ۱۱۲
- تربیت بدنی به عنوان بخشی از مقوله و پدیده حرکت انسان و تربیت بدنی به عنوان تجربه زندگی شخصی و اجتماعی ۱۱۸
- سئوالات تستی ۱۱۹
- پارکر و سه الگوی مختلف ۱۲۸
- سئوالات تستی ۱۳۰
- اخلاقیات و نوآوری ۱۵۳
- سئوالات تستی ۱۵۳
- طرح پرسش‌هایی درباره اوقات فراغت برای تأمل بیشتر ۱۶۰
- سئوالاتی دیگر بر بازاندیشی ۱۶۳
- بازنگری سرفصل مطالب اوقات فراغت ۱۷۲
- نکات قابل توجه و مهم (فراغت، کار، بازی، غریب‌اوی، غیرکار، ورزش، تفریح، تفرج) ۱۷۶
- موضوعات و مسائل پژوهشی در حوزه مطالعات فرهنگی ۱۸۹
- پاسخ سئوالات تستی ۱۹۲
- منابع و مآخذ ۲۰۱

سخن آغازین (تقریظ)

در جهان مدرن، پول ارزش‌ها را تبدیل به ارزیدن کرده است. (زیمل)

هر چند فرهنگ واژه‌ای است که در چند صد ساله اخیر بیشتر بر سر زبان‌ها است اما از آن دسته اصطلاحاتی است که با خود تجربه‌ای یا قدمت تاریخ را بر دوش می‌کشد. در مطالعات فرهنگی و اجتماعی مفهوم فرهنگ در مرکز توجه قرار گرفته است و حوزه‌های جامعه‌شناختی نیز بیشتر جنبه فرهنگی به خود گرفته‌اند. فرهنگ نظامی است منسجم و متشکل از اجزای غیرمادی شامل ارزش‌ها، هنجارها، باورها، آداب و رسوم دانش و اطلاعات رایج و هنرها و اجزای مادی شامل کالاهای مصرفی، ابزارها (تکنولوژی)، میراث فرهنگی نسبتاً مشترک بین اعضای گروه، اجتماع با جامعه که از طریق یادگیری از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. ضرورت فرهنگ به عنوان اساس و پایه و اصول حیاتی بی‌شابهت به ضرورت استنشاق هوا نیست و هر ذی حیات به آن وابسته است و سلامت آن نیز شبیه سلامت هوا است. فرهنگ امر حیاتی نیست بلکه خود حیات است. فرهنگ ساخته اندیشه و فکر و دست انسان است و از طرفی فرهنگ است که انسان را می‌سازد و به تعبیر دیگر انسان فرهنگ را می‌سازد تا خود را پرورش دهد بنابراین در حرکت بودن به سمت شدن باید عناصر تشکیل‌دهنده فرهنگ را شناسایی کرده و عناصر مزاحم و غیر کارا را از آن بزداییم و این راهی است که همواره باید آن را پیمود. فرهنگ و عوامل فرهنگی در زندگی جامعه بشری نقشی عمیق و انکارناپذیر دارد. عوامل فرهنگی و روحیات خاص هر ملتی تأثیر جدی در میزان بهره‌وری آن دارد پس برخورد هر جامعه‌ای با کار، ارتباط فیزیکی با فرهنگ دارد، و از فرهنگ تغذیه می‌کند، چون فرهنگ ریشه‌ای در محتوای هر جامعه است، واقعیتی همگانی است و آن را باید به همان صورتی که هست، بررسی کرد. و به قول پارسونز فرهنگ را ضامن بقای نظام اجتماعی باید به شمار آورد. یکی از دغدغه‌های جهان مدرن فرهنگ و فراغت نیز هست. فراغت یک پدیده چند بعدی است که بیشتر بر تجربیات استوار است آنچه در اوقات فراغت اهمیت دارد زمان سپری شده

نیست بلکه نحوه سپری شدن فراغت می‌باشد. فراغت بُعد مهمی از زندگی بشری است که مورد توجه عموم مردم از روشنفکران گرفته تا تحصیلکرده‌ها و عامه مردم و به زندگی انسان عینیت می‌بخشد. در دنیای امروز سبک زندگی راهی برای تعریف ایستارها و ارزش‌ها و همچنین نشانگر ثروت و موقعیت اجتماعی مردم است. در دوره ما قبل صنعت گسستی از کار و فراغت وجود نداشت اما بعد از صنعتی شدن فراغت از کار تفکیک شد و ارزش و معنا پیدا کرد. با صنعتی شدن و اختراعات ابزارهای زندگی، زمان کار کاهش یافت و زمانی تحت عنوان اوقات فراغت ایجاد شد و در جامعه و فرهنگ مصرفی، خودفراغت و نحوه گذراندن آن نوعی تمایز منزلتی و هویتی ایجاد کرد. با توجه به نقش فراغت و اهمیت آن در زندگی روزمره انسان معاصر نشانگر اهمیت یافتن و استقلال فراغت از کار است و در مطالعات فرهنگی مفهوم فراغت مطالعه و مشاهده می‌شود. نه به عنوان دنباله و استمرار کار. چون معنای آن از استراحت، بازآفرینی و تقویت استعدادهای انسانی در سایر عرصه‌ها به جستجوی لذت، تفریح، رضایت، و... دگرگون شده است و بلزاق و تبلیغاتی بر آن ایجاد می‌شود و تجاری شدن فراغت تحقق می‌یابد. به همین علت هم است که به یکی از دغدغه‌های جهان مدرن تبدیل شده است. و اثرگذاری این پدیده بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته است. به دنبال مصرف کالا و مصرف زمان به فراغت پیوند می‌خورد و فراغت نیز شیء، واره می‌گردد. و رابطه خود را با رهایی، آزادی، و فارغ البال بودن از دست می‌دهد. لذت‌جویی فرهنگی مدرن با ایجاد شهربازی‌ها و مراکز تفریحی ورزشی و توریسی، فروشگاه‌های بزرگ، مراکز خرید، فراغت را تجاری ساخته و به مصرف و خرید هرچه بیشتر پیوند داده است. اما این پارادوکس در فراغت مدرن وجود دارد که سرمایه‌داری به جای رواج التذاذ آزادانه از تفریحات، مشکلی از فراغت را ایجاد می‌کند که بیشتر به کنترل عواطف و بدن علاقمند است. ریختن انسان‌ها به قالب‌هایی که صنعت فرهنگ ایجاد کرده است، پس انقیاد در فراغت مدرن را می‌توان دید.

بسیاری از قابلیت‌های فرد غالباً در عرصه اوقات فراغت جلوه می‌نماید. اوقات فراغت بخش جدایی‌ناپذیر زندگی امروز است که نحوه‌گذران می‌تواند از یک سو باعث سلامت باشد و کمال، و از سوی دیگر موجب کندی، انحراف و انحطاط فرد بشود. طبیعی است که نیاز به اوقات فراغت مربوط به یک قشر خاص نیست. همه اقشار را دربرمی‌گیرد. اما توجه خاص به نوجوانان و جوانان در این زمینه نقش مؤثری در شخصیت آنها و توسعه جامعه خواهد داشت

(توجه به سن، جنس، طبقه، سبک زندگی) این مجموعه (فراغت و فرهنگ) برای استفاده دانشجویان رشته امور فرهنگی در آزمون‌های جامع تدوین و تألیف شده است، امیدوارم مورد استفاده دانشجویان قرار بگیرد. در جلد اول به حوزه جامعه‌شناسی فرهنگی به اجمال پرداخته شده است و این مجموعه به فراغت و فرهنگ (جلد دوم؛ که البته به موضوعات و واژگان کلیدی فرهنگ و فراغت نیز اشاره شده است)، می‌پردازد تا مقوله فراغت با عینیت بیشتری همراه باشد و دانشجویان رشته مطالعات فرهنگی و امور فرهنگی این دو مفهوم را به خوبی تجزیه و تحلیل کنند. با طرح سئوالاتی باز در آخر مجموعه برای باز اندیشی و واکاوی، و قلمرو فراغت و چند بعدی بودن آن را می‌توان برداشت کرد. امید است مقبول افتد. از پژوهشگران عرصه مطالعات فرهنگی و فراغت قدردانی می‌کنم که تا حدودی در حوزه‌های علمی و دانشگاهی آثاری را تألیف و ترجمه کرده‌اند، متأسفانه پژوهش‌ها در این حوزه اندک و قليل است، امیدوارم با تأسیس انجمن مطالعات اوقات فراغت در کنار انجمن انسان‌شناسی و انجمن جامعه‌شناسی و انجمن مطالعات فرهنگی و ارتباطات شاهد گسترش روز افزون فراغت پژوهی و فرهنگ پژوهی باشیم. چرا که بحث فراغت یکی از زمینه‌های بسیار جدید در حوزه علوم اجتماعی و روان‌شناسی و علوم رفتاری است، از این حیث جای کار دارد پس انجمن مطالعات فراغت و فرهنگ باید! فراغت هم نشد ندارد، همچنانکه کار، نشد ندارد.

جمیل ویشلقی

تأیستان ۸۹